

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

*Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю 30 березня 2023 року*

ПОЛТАВА – 2023

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Соколенко В.М., Весніна Л.Е., Шарлай Н.М., Жукова М. Ю.,
Федотенкова Н.М., Журавльова А. О.

Полтавський державний медичний університет

Охарактеризовано використання нових технологій розширення сфер самостійної пізнавальної діяльності студентів; зростання обсягу наукової інформації, тісний зв'язок між навчальними дисциплінами, достатнє забезпечення студентів навчально-методичною і науковою літературою.

Ключові слова: наукова інформація, технології, фахівці, лекція, компетентність.

The article describes the use of new technologies to expand the spheres of independent cognitive activity of students. Also, the growth of the volume of scientific information, close connection between academic disciplines, sufficient provision of students with educational, methodological and scientific literature.

Keywords: scientific information, technologies, specialists, lecture, competence.

Зростання обсягу наукової інформації та гостра необхідність підвищення професійного рівня фахівців потребують розвитку творчої самостійної роботи студентів, індивідуалізації. Цього можна досягти шляхом удосконалення традиційної системи навчання у вищій школі. Сьогодні вже стає неможливим нарощування і навчальних дисциплін, і їхніх обсягів. Суттєвим недоліком нинішньої системи навчання є те, що вона побудована за схемою "знання - навички - уміння". За таким підходом на перший план виносяться завдання формування в особистості системи наукових знань як базису, а на цій основі вироблення необхідних навичок і вмінь. Закономірно, що і зміст навчальних програм, підручників, посібників теж зорієнтований на систему наукових знань.

Отже, традиційна система навчання, як правило, має орієнтацію на засвоєння системи наукових знань і виконавчу діяльність викладача та студента. Це свідчить про те, що процес передання й засвоєння наукових знань обмежується вузькими рамками, недостатньо впливає на розвиток і формування особистості та не сприяє повному розкриттю її творчих здібностей [2, с.100]. Професії в сучасній медицині потребують набагато більшого обсягу засвоєних знань, умінь, навичок, у зв'язку з чим виникає проблема створення нових технологій, які б дозволили зробити навчальні програми більш насиченими. Використання нових технологій розширює сферу самостійної пізнавальної діяльності студентів. Як свідчить досвід роботи в нашому університеті, для якісної організації самостійної навчальної діяльності студентів необхідна чітка система вимог і контролю, тісний зв'язок між навчальними дисциплінами, достатнє забезпечення студентів навчально-методичною і науковою літературою. У процесі навчання в університеті деякі студенти вважають, що кожна навчальна дисципліна має один чи два основні підручники, які достатньо буде прочитати перед складанням заліку чи екзамену. Саме тому треба навчати студентів працювати з різноманітними книгами за спеціальністю. Формування вміння працювати з навчально-методичною літературою – одна з найважливіших умов організації самостійної навчальної діяльності студентів. Якість професійної підготовки майбутніх фахівців значною мірою залежить від змісту й організації самостійної роботи студентів. Вона має бути організована на науковій основі та здійснюватися найраціональнішими способами. Однак, як показують спостереження в нашому університеті, багато студентів недостатньо володіють уміннями й навичками, необхідними для успішного виконання самостійної навчальної роботи. До того ж, вони не усвідомлюють потребу в удосконаленні прийомів самостійної роботи, виконують її малоефективними прийомами, що склались у них стихійно. Важливою передумовою вдосконалення самостійної роботи студентів є, на наш погляд, здійснення самоаналізу й самооцінки рівня оволодіння прийомами самостійної роботи. Формувати вміння й навички самостійної роботи слід із перших днів перебування студентів у навчальному закладі. Важливо, щоб студент своєчасно усвідомив вимоги до організації самостійної роботи, ознайомився з раціональними прийомами її виконання. Він має знати умови високої продуктивності розумової праці, роль і місце самоосвіти й самовиховання в становленні особистості майбутнього фахівця, уміти правильно організувати режим дня, розподіляти бюджет свого часу. Усе це сприяє поліпшенню якості знань студентів, стимулює інтерес до вдосконалення прийомів самостійної роботи. Разом із тим досвід показує, що більшість студентів молодших курсів, прагнучи здійснити діагностику рівня розвитку прийомів самостійної роботи, дають собі завищену самооцінку. Вони оцінюють не реальний рівень своїх досягнень у оволодінні прийомами самостійної роботи, а можливості, які ще не повністю реалізовані. Тому необхідною умовою вдосконалення самостійної роботи студентів є систематичне здійснення ними самоконтролю й самоперевірки. Для формування раціональних прийомів самостійної роботи важливо знати і враховувати індивідуальні особливості пізнавальної діяльності студентів. Такими особливостями, що впливають на якість засвоєння знань і формування прийомів навчальної роботи, є, зокрема, домінуючі типи сприймання, пам'яті, мислення. Ці особливості також мають виступати об'єктом аналізу для студентів, які прагнуть удосконалити свій індивідуальний стиль розумової діяльності [1]. Однією з вагомих складових професійної компетентності є творчість. Творчість – це найвищий рівень розумової діяльності. Для творчості в пізнавальній діяльності студента характерна нестандартність мислення й діяльності, унаслідок чого народжується нове корисне рішення або продукт діяльності, що виходить за рамки узвичаєних стандартів. Головною закономірністю творчості є праця, народжена внутрішнім мотивом. Звідси випливає завдання викладача: створювати умови для самостійної роботи студентів, озброївши їх засобами і прийомами не тільки самостійної, а і творчої роботи, забезпечити основні умови творчої діяльності: обмін і боротьбу думок, свободу критики. Проблема розвитку творчості студентів тісно пов'язана з педагогічними технологіями, що базуються на тих чи інших формах і методах навчання. Як показує досвід упровадження модульно-рейтингової технології навчання в університеті, вона відкриває широкі можливості для творчої роботи студентів. На лекціях діяльність студентів не обмежується конспектуванням запропонованої викладачем інформації. Діяльність студента на лекції активна: він осмислює

основні положення, може висловити свою думку з питання, що розглядається, поставити запитання тощо. Адже самостійна робота – це перш за все самостійна думка. Творчо працювати може лише той, хто думає, а отже, завдання лектора – стимулювати думку. Тому лекція в технології модульно-рейтингового навчання перестає бути монологом, вона включає в себе діалог. Студент може ставити запитання, висловлювати сумніви, які в нього виникли в процесі самостійного опрацювання питань, що винесені на лекцію. Тобто, на лекцію студент приходиться, опрацювавши самостійно основні питання програмного матеріалу, які подано в методичному посібнику. Лише в такому разі він може працювати на лекції спільно з викладачем, подавати власні пропозиції, висловлювати судження й переконання. Цього можна досягти лише за достатнього навчально-методичного забезпечення дисциплін. А модульно-рейтингова технологія навчання зумовлює якісно новий підхід до структури, змісту занять. Має бути творчий підхід викладача до організації й проведення кожного виду занять. Наприклад, лабораторні заняття можуть починатися з експрес-контролю у вигляді короткочасної письмової контрольної роботи. Семінарська частина мусить мати творчий характер. Не можна дати готових рецептів щодо використання того чи іншого методу навчання для засвоєння студентами конкретних понять. Використання різних методів навчання залежить від багатьох факторів: особистості викладача, рівня підготовленості студентів та ін. Як показує досвід роботи викладачів університету, використання нетрадиційних форм і методів роботи сприяє формуванню професійної психолого-педагогічної й методичної компетентності педагогів, орієнтує їх на вироблення в студентів комплексу вмінь – і спеціальних, і фундаментальних, таких як уміння вчитися, узагальнювати, аналізувати, усвідомлювати знання і творчо застосовувати їх на практиці, критично ставитися до інформації. Робота на семінарських заняттях не зорієнтована на якогось "середнього" студента, а стає для кожного особистісно значущою. Вона передбачає активізацію творчих здібностей студентів, створює сприятливі умови для їх виявлення в процесі професійної підготовки фахівців. Особливе місце в запропонованій технології модульно-рейтингового навчання ми відводимо тьюторським заняттям, які мають творчий характер. Тьюторські заняття дещо нагадують систему тьюторства у вищій школі США, суть якої полягає в тому, що студенти самостійно визначають своє навантаження для проходження курсу в межах семестру. З допомогою викладача-тьютора вони складають свою програму й самостійно виконують її розділи. Роль викладача як основного джерела інформації замінюється консультативною роллю тьютора. Тьюторами можуть бути аспіранти і навіть студенти старших курсів. У нашому університеті тьюторські заняття — це самостійна робота студентів, яка поділяється на обов'язкову і творчу (за бажанням і нахилами студентів). Крім того, студентам пропонується самостійно розробляти завдання для творчої роботи за власними вподобаннями. Здатність студента формулювати й виконувати такі завдання характеризує вищий ступінь його самостійності. Вирішивши вивчати модуль на звичайному чи поглибленому рівні, студент у графік складання завдань записує узгоджену з викладачем дату консультацій і здачі виконаних завдань. Це стимулює його роботу. Виконуючи завдання, студент одержує консультації викладача-лектора, викладача, який веде практичні заняття. Але виконане завдання здає викладачеві тільки індивідуально. Відбувається ніби індивідуальний захист власної творчої роботи. При цьому в студента виробляються вміння доказово й обґрунтовано відстоювати власну думку, вести діалог, ґрунтовно пояснювати доцільність тієї чи іншої дії, критично оцінювати запропоновані викладачем варіанти розв'язування завдання відповідно до власних ціннісних орієнтирів. Крім того, захищаючи власну ідею, студент орієнтується в науковій інформації. А це змушує його систематично працювати з науковою й методичною літературою. Творчі завдання дають можливість студентів самореалізуватися як особистості. Студенти мають право вибирати їх. Вибираючи завдання, які їм найбільше імпонують, можуть повніше розкрити свою індивідуальність, підняти власну самооцінку й її оцінку оточення.

Підсумовуючи, необхідно підкреслити, що робота колективу нашого університету спрямована на ініціативу і творчість, на їхній розвиток у діяльності кожного студента, на формування пізнавального інтересу. Таким чином, уміле поєднання творчої самостійної діяльності студентів з компетенцією і високим рівнем фахової підготовки професорсько-викладацького складу в умовах модульно-рейтингової технології навчання стає ефективним засобом формування творчості майбутнього спеціаліста і дає позитивні результати.

Список використаної літератури

1. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць. Випуск п'ятий/ За ред. Н.В. Гузій. – К., 2001. – 428 с.
2. Сучасні педагогічні технології у вищій школі: наук.-метод. посібник/За ред. Д.В.Чернілевського. – Л., 1995. – 272 с.

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ДОЦІЛЬНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ КУРСУ «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я» В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ З ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ <i>Савицька Т.В., Горбенко Є.В., Маджар Н.М.</i>	212
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ <i>Саричев Л.П., Савченко Р.Б., Саричев Я.В., Сухомлин С.А., Супруненко С.М.</i>	215
ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ Й АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА КАФЕДРАХ МОРФОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ <i>Свінцицька Н.Л., Білаш В.П., Лисаченко О.Д., Устенко Р.Л., Каценко А.Л., Корчан Н.О., Литовка В.В.</i>	216
СТАНДАРТИ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ В СТОМАТОЛОГІЇ <i>Силенко Ю.І., Дубина В.О., Силенко Б.Ю., Приходченко С.В., Хавалкіна Л.М.</i>	218
СПОСОБИ ПОСИЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ <i>Силенко Б.Ю., Силенко Г.Я., Силенко Ю.І., Писаренко О.А., Лугова Л.О.</i>	220
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ШЛЯХ ДО ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР <i>Сілкова О.В., Макаренко О.В., Макаренко В.І.</i>	222
ІНТЕГРАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР <i>Скікевич М.Г., Волошина Л.І.</i>	224
ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Скрипник І.М., Маслова Г.С., Шапошник О.А., Шевченко Т.І., Сорокіна С.І., Гончар О.О., Кудря І.П., Якимишина Л.І.</i>	225
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Скрипников П.М., Гуржій О.В., Коломієць С.В., Кулай О.О.</i>	227
НОВІ СТАНДАРТИ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ У ІНТЕРНАТУРІ <i>Скрипников П.М., Марченко А.В., Хміль Т.А., Гуржій О.В.</i>	229
ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК «ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК» ЯК МЕТОД ВИВЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ <i>Скрипников А.М., Кидонь П.В., Рудь В.О.</i>	231
УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЯК МЕТОД ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР <i>Скрипнікова Т.П., Кулай О.О., Тимошенко Ю.В., Хавалкіна Л.М.</i>	233
ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ОРТОДОНТІЇ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ <i>Смаглюк Л.В., Карасюнок А.Є., Воронкова Г.В., Ляховська А.В.</i>	234
РЕАЛІЗАЦІЯ НОВИХ СТАНДАРТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ З ФАХУ «ОРТОДОНТІЯ» <i>Смаглюк Л.В., Куліш Н.В., Карасюнок А.Є., Трофименко М.В.</i>	236
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ СУЧАСНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Совгиря С.М., Бабенко В.І., Гринько Р.М., Задворнова А.П., Прилуцький О.К., Сербін С.І.</i>	238
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Соколенко В.М., Весніна Л.Е., Шарлай Н.М., Жукова М.Ю., Федотенкова Н.М., Журавльова А.О.</i>	240
ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-ОРТОДОНТІВ <i>Сокологорська-Никіна Ю.К., Куроедова В.Д., Стасюк О.А., Виженко Є.Є., Гутівська І.О., Коробов П.С.</i>	242
ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ № 2 ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ЗА УМОВИ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ <i>Талаш В.В.</i>	243
ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ <i>Тарасенко К.В., Лисенко Р.Б., Адамчук Н.М., Зелінка-Хобзей М.М., Нестеренко Л.А.</i>	245
РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ <i>Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Костиленко Ю.П., Устенко Р.Л., Пілюгін А.В.</i>	246
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ <i>Тихонова О.О., Тарасенко Я.А., Шерстюк О.О., Дейнега Т.Ф., Акжитова Г.О., Устенко Р.Л.</i>	248
МОЖЛИВОСТІ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Ткаченко Л.А.</i>	250